

Profesionālās izglītības kompetences centrs
"Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"

K. Valdemāra iela 139, Rīga, LV-1013, tālr. 67360823, e-pasts rdmv@rdmv.lv

Projekts literatūras stundai „Eksistenciālisms postmodernā kontekstā”.

Anita Bogačkova
PIKC „Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”
latviešu valodas un literatūras skolotāja

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Projekta mērķis: veidot izpratni par eksistenciālisma literatūras specifiku un tās galveno tēmu – cilvēks un sabiedrība, kā arī attīstīt prasmi raksturot eksistenciālisma koncepcijas izpausmes mūsdienu postmodernajā vidē un mākslā.

Uzdevumi:

1. Iesaistīt izglītojamos aktīvā izziņas un jaunrades procesā.
2. Nostiprināt vērtēšanas un analīzes iemaņas.
3. Attīstīt prasmi diskutēt, argumentēti pamatot viedokli.
4. Paplašināt literāra darba interpretācijas iespējas..
5. Sekmēt māksliniecisko iztēli un pilnveidot radošās darbības pieredzi.

Projektā izmantotās metodes un mācību paņēmieni:

1. **Grupu darbs** – skolēni grupās veic uzdevumus, kuriem nepieciešams izstrādāt risinājumus, parasti tie ietver vairākus aspektus: intelektuālos, sociālos un praktiskas darbības.

Grupu darba norise:

- **Ierosināšana** – skolotājs sniedz pārskatu par literatūras vielu, veic zināšanu aktualizāciju un informēšanu par esošajiem mācību līdzekļiem.
  - **Plānošana, uzdevumu formulēšana** – tiek apzinātas uzdevumu nostādnes.
  - **Izglītojamo darbošanās** – audzēkņi strādā grupās un individuāli ar vienādiem vai dažādiem uzdevumiem, izmanto informācijas avotus, palīg līdzekļus. Rezultāts tiek pierakstīts.
  - **Prezentēšana** – tiek prezentēts grupas darba rezultāts.
  - **Novērtēšana** – vispirms tiek analizēta saistība starp uzdevuma nostādnēm un risinājumiem, tad tiek izvērtēta procesa laikā gūtā pieredze un attīstītas tālākas perspektīvas.
2. **Diskusija** – izglītojamie apgūst spriešanas un argumentācijas spējas. tā ir mācīšanās, izmantojot dialektiski pretējas tēmas vai pozīcijas. Tiek attīstīta audzēkņu komunikatīvā kompetence un paškompetence .

Diskusijas norise:

- **Sagatavošanās** – tiek izlemts, kurš būs diskusijas vadītājs, kādi būs diskusijas noteikumi.
  - **Tēžu izstrādāšana** – tiek izvirzītas un akceptētas diskusijas tēzes.
  - **Argumentēšana** – notiek diskusija, kas ietver problēmas analīzi.
  - **Novērtēšana** – diskusijā nav jāatrod viena „objektīvā īstenība”, to var noslēgt ar balsošanu.
3. **Domu karte** - izglītojamie individuāli vai kopā pieraksta galvenos secinājumus atslēgas vārdu formā, veidojot sazarotu domu karti.

Zināšanu, prasmju un iemaņu apguve un pilnveidošana:

1. Mācību vielas apguve un pasaules uzskata veidošana.
2. Analītiska un pētnieciska rakstura darbības.
3. Teorētisko zināšanu sasaiste ar praktisko redzējumu.
4. Komunikatīvo prasmju pilnveide.
5. Kreativitātes un mākslinieciskā potenciāla izpausme.

Projekta posmi:

1. Sagatavošanās posms.
2. Prezentācijas posms.
3. Analīzes un argumentācijas posms.
4. Noslēguma posms.

Projekta vadītājs: RDMV latviešu valodas un literatūras skolotāja A. Bogačkova.

Projekta dalībnieki: RDMV III kursa izglītojamie.

Projekta realizācijas gaita, tās apraksts:

1. Sagatavošanās posms:

- Izglītojamie iepriekšējās mācību nodarbībās apgūst eksistenciālisma literatūras veidošanās pamatnosacījumus un izstrādā eksistenciālisma literatūras ABC.
- Audzēkņiem tiek dots uzdevums izlasīt A. Kamī darbus „Svešinieks”, „Krišana”, „Mēris” (katram 1 pēc izvēles) un ,strādājot 4 grupās, sagatavot radošo darbu (kolāžu, video vai animācijas filmu, gleznojumu, teatrālu skeču u.c.) prezentāciju par šādām tēmām:

“Trimda un valstība Kamī darbā...”,
“Indivīds un vara Kamī darbā...”,
“Absurds un eksistence Kamī darbā...”,
“Brīvība un atbildība Kamī darbā...” (katra grupa izvēlas 1 tēmu.)

- Vēlams paplašināt tēmas izpratni, saistot virziena ABC ar mūsdienu sociālajiem procesiem un indivīda anarhistisko tieksmi manifestēt savu eksistenci kā visaļautību.
- Redzesloka un iespaidu bagātināšanas nolūkā izglītojamie patstāvīgi sociālajos medijos (LSM.LV, LTV.LV) gūst priekšstatu par A. Kamī lugas „Kalīgula” uzvedumu Dailes teātra 2005./2006.gada sezonas iestudējumā. (Pielikumā izrādes anotācija. www.dailesteatris.lv)
- 2 nedēļu laikā izglītojamie strādā grupās, veido mākslas darbus un to prezentācijas un idejiskās atklāsmes formulē tēzēs.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2. Prezentācijas posms:

- Mācību nodarbības sākumā, pēc stundas mērķu un uzdevumu apzināšanas, skolotājs ar audzēkņiem vienojas par prezentāciju norisi un to vērtēšanu.
- Izglītojamo grupas uzstājas ar radošo darbu prezentācijām, pārējo grupu dalībnieki vēro, jautā un komentē redzēto sniegumu.
- Prezentāciju noslēgumā izglītojamie veic savas grupas radošā darba pašvērtējumu un citu grupu darba vērtējumu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem.
- Skolotājs veic grupu radošo darbu vērtējumu.

3. Analīzes un argumentācijas posms:

- Skolotājs un izglītojamie vienojas par diskusijas gaitu un vadītāju, tā funkcijām. (Diskusijas vadītājs var būt skolotājs vai arī audzēknis.)
- Izmantojot sagatavošanās posmā veidotās tēzes, apzināto 21.gs. postmoderno kontekstu (anarhija, absurds, degradācija, ētikas normu relatīvisms u.c. kategorijas), Dž. Dž. Džilindžera kolorīto Kamī lugas interpretāciju, izglītojamie diskutē par sekojošiem jautājumiem:
  - Eksistenciālisma literatūras galvenā tēma ir/ nav cilvēks un viņa sarežģītās attiecības ar sabiedrību.
  - Brīvība ir/ nav atbildība.
  - Brīvība ir/ nav iedomājama bez ierobežojuma.
  - Vara ir/ nav visatļautība.
  - Identitātes konflikts ir/ nav nepieciešams.
- Diskusijas noslēgumā audzēkņi turpina darbu grupās, veidojot domu kartes, kurās atslēgas vārdu vai īsu frāžu formā ieskicē galvenās diskusijā izkristalizētās atziņas.

4. Noslēguma posms:

- Izglītojamie veic savas grupas veidotās domu kartes pašvērtējumu un citu grupu domu karšu vērtējumu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem.
- Skolotājs veic domu karšu vērtējumu.
- Skolotājs apkopo vērtējuma rezultātus, summējot radošo darbu prezentāciju un domu karšu vērtējumus, un paziņo tos izglītojamajiem.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Radošo darbu un to prezentāciju vērtēšanas kritēriji:

1. Radošā darba oriģinalitāte. (1 punkts)
2. Radošā darba un prezentācijas konceptuālisms. (2 punkti)
3. Darba atbilstība eksistenciālisma principiem. (2 punkti)
4. Postmodernā konteksta klātesamība. (2 punkti)
5. Radošā darba mākslinieciskā kvalitāte. (2 punkti)
6. Prezentācijas kvalitāte. (1 punkts)

Domu karšu vērtēšanas kritēriji:

1. Ideju un atziņu uzskatāmība. (2 punkti)
2. Kartes sazarotība. (2 punkti)
3. Jēdzienu dominānce. (2 punkti)
4. Kartes atbilstība diskusijas tēmai. (2 punkti)
5. Kartes vizuālais noformējums. (2 punkti)

Kopvērtējums:

20 punkti - 10 balles	8 punkti – 4 balles	2 punkti =1 balle
18 punkti – 9 balles	6 punkti – 3 balles	
16 punkti – 8 balles	4 punkti – 2 balles	
14 punkti – 7 balles	2 punkti – 1 balle	
12 punkti – 6 balles	0 punkti – nav vērtējuma	
10 punkti – 5 balles		

Albērs Kamī

KALIGULA

Postmoderna drāma 2 daļās
2005./2006. gada labākā izrāde

Režisors Dž. Dž. Džilindžers pierādījis, ka viņš vērīgi seko līdzī laika norisēm un izmaiņām gan sabiedrībā, gan arī teātra estētikā. Nobela prēmijas laureāta Albēra Kamī (1913-1960) “Kaligula” (1938) vēsta par varas visatļautību – par postu, ko viena cilvēka iegribas nodara pārējiem, ja neviens tās neierobežo. Kur ir brīvības robežas? Kāpēc cilvēki tik ļoti gatavi respektēt varu un tirāniju? Kāpēc tie, kam dota vara, to izmanto tik nejēdzīgi? Kā cilvēku izmaina brīvība, kas sasniegusi galējo robežu – visatļautību? Šis darbs liek ļoti tieši izvērtēt sabiedrības morāles stāvokli, un kā uz delnas uzrāda šī brīža kaites. Par mūzikas autoru šai izrādei piekritis būt Raimonds Pauls, ar kuru režisoram Dž. Dž. Džilindžeram izveidojās laba sadarbība, strādājot pie izrādes “Melanholiskais valsis”.

Lomās: **Ģirts Ķesteris** vai **Gints Grāvelis**, **Rēzija Kalniņa**, **Artūrs Skrastiņš**, **Juris Bartkevičs**, **Artis Robežnieks**, **Pēteris Liepiņš**, **Valdis Liepiņš**, **Lauris Subatnieks**, **Sarmīte Rubule**, **Pēteris Gaudiņš**, **Aldis Siliņš**, **Intars Rešetins**, **Lauris Dzelzītis**

Režisors - **Dž. Dž. Džilindžers**
 Režisora asistente– **Rēzija Kalniņa**
 Komponists– **Raimonds Pauls**
 Mūzikas aranžētājs– **Raimonds Tiguls**
 Scenogrāfs– **Mārtiņš Vilkārsis**
 Kostīmu māksliniece– **Ilze Vītoļiņa**
 Video māksliniece– **Ineta Sīponova**
 Specefekti - **Ilmārs Āboliņš**
 Horeogrāfe– **Ilona Petrika**
 Gaismu mākslinieks– **Mārtiņš Feldmanis**

